

כי תצא למלחמה על אויבך וגו'. צריך לדעת למה הצורך לומר כל זה שלא היה צ"ל אלא כי תראה בשבועה אשת וגו'. עוד אמר שאמר כי תצא למלחמה לא היה צריך לומר על אויבך, ואולי כי לפי שבא הכתוב להמיר ופת תאר שאסורה שלא בשעת מלחמה, גם להמיר קדלי חודרי (חילוי י"ו) ושאר אסורין, חש הכתוב שביציאת ישראל למלחמה ודליהם לרע ירצו כדי שיהנו מכבוד אסור, לזה בא הכתוב והמנה ואמר כי תצא אשה וצאיתך למלחמה להנצם מאויבך שהם אשה וצאיתך, ואם תעשה לו לא תשע מאויבך ה' על דרך אומרו (מהלים ק"ט) הלא משגיף ה' אשנא וגו' לאויבים היו לי, לטעם זה תהיה וצאיתך, ואם תעשה לו ותגזו ה' אליהך בדרך ושבית שבי, ומזה אמה למד שולחן פ"א מה תהיה וצאיתך לטעם אחר והטעם מוכן כמה שאמר בענין, אינו מבטח שיהנה ה' בידו:

עוד רצה לפי שצאית ותגזו ה' וגו' בדרך, לזה כשצאית ושבית נכר אמר שבי שפרש מה ששבו ועמדו לפרך, עוד נמו שהגם שתיקה אמה בגדר שבי לפי ערך המשפיע ללוותם ונתקם עם ה' פי בן ושבית, ומזה עיני הנהיגה ה' על מהותו לפרך ולא כמד ועצם נדך עושה חיל:

וא נראית שבת בשבועה אשת ופת תאר, הנה מאומרו ופת תאר משמע צדקא

והטעם מה שצאית ושבית נכר אמר שבי שפרש מה ששבו ועמדו לפרך, עוד נמו שהגם שתיקה אמה בגדר שבי לפי ערך המשפיע ללוותם ונתקם עם ה' פי בן ושבית, ומזה עיני הנהיגה ה' על מהותו לפרך ולא כמד ועצם נדך עושה חיל:

וא נראית שבת בשבועה אשת ופת תאר, הנה מאומרו ופת תאר משמע צדקא

ע"ש ר' יצחק

1. ת"ר ע"י יצחק

כ"תצא למלחמה על-אויבך ותגזו יהיה אלהיך בדרך ושבית שבי: וראית בשבועה אשת ופת-תאר וחשקת בה ולמחת לך לאשה: והבאתה אל-תוך ביתך וגלחת את-ראשה ועשתה את-עפרתה: והסירה את-שמת שביה מעליה ושבה בביתך ובכתה את-אביה ואת-אמה (רח"מ) ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה: והיה אם לא הפצת בה ושלחתה לנפש ומכר לא-תמקדנה בפקדו לא-תתעמר בה תחת אשר עמיתה:

כלל מאמר המתבאר לה אמר הכתוב בלשון פניו והבאתה וגו' ובעלתה וגו' ושלחתה וכאן אמר ולקחת, שהנה הכתוב להעריך שהלקיחה היא בפעלם שהיא נפש הקדושה שבאמצעות העיני יתנה לו בה לקיחה אחרת שזכה כפת תאר, פי שישנך, איש ישראל באשה שבה חלק מהטוב שחך יקנה מקומו חלק הטוב שישאל ויזכה בו כמו שזכתה דינה בת יצחק בנפש קדושה כפעל בה שכם בן חמור:

והנה לפי שיש ב' בחינות בנבקות הקדושה בקלפה כמו שזכרנו למעלה, וזאת האשה אין ידוע אם חלק הכתוב בה הוא נכר היוצא בנבקה ראשונה כנכר ונשארה האשה חלוטה בחלק הרע ונתרקה מחלק הטוב, או אפשר שכלה נתלפת בחלק הטוב כרות ונגמרה, לזה יצו ה' והבאתה אל תוך ביתך וגו' ויחזיק ממנו חלק בנבקות בחינת הרע, ואז תבדק האשה אחר שלשים יום אם נתקרה אשתו זו ויהי היא כרות ונגמרה, והוא אומרו והיתה לך לאשה אם יחפץ, ואם לא יחפץ וגו' זה לך האות כי חלק הטוב שהיה בה יצא על ידי מעשה ראשון ונתחלק הרע, ולצד שיש מקום שיתאנה האדם לאשה נכריה בדרך ונות, כי לא אמרנו שלא תאנה לנכרית אלא אם יש בה נפש קדושה ונאקא בזמן שהיא עסוק בדבר מענה כמו שכתבנו, מה שאין פן אחר בו, לזה צוה ה' וגלחת את ראשה וצשתה את עפרתה וגו' וכל הכתובים מקילים את האשה להסיר מאנה הטבעית, ואם נתקרה ויחפץ בה זה לך האות כי נתמקמה ונתחלק ממנה חלק הרע ולזה והיתה לו לאשה, ואם לא יחפץ בה, הרע לומר בה להעיר כי החפץ הוא כמה שבה שהוא חלק הטוב:

ואומרו על אויבך בא להעיר כי לא מלחמה זו כנבדו הלוותם ללכד עיר ולקשרין במלחמה יתנה וילך לעצמו אלא באדם הלוות עם אויבו שאם יתחיל יקים עליו והכדו, כמו כן אם יתחיל האדם מלחמה את האויב יקים עליו ואבדו מן העולם, ומבטיחו הכתוב שהגם שמקור הוא היצר

ואומרו על אויבך בא להעיר כי לא מלחמה זו כנבדו הלוותם ללכד עיר ולקשרין במלחמה יתנה וילך לעצמו אלא באדם הלוות עם אויבו שאם יתחיל יקים עליו והכדו, כמו כן אם יתחיל האדם מלחמה את האויב יקים עליו ואבדו מן העולם, ומבטיחו הכתוב שהגם שמקור הוא היצר

מכח האנושי אף על פי כן יתגה ה' בידו, ואומר ושבית שבי דקדק לומר שבי ולא אחר, שאין בו קמץ בעצמו והעדרו הוא הקמץ אלא שבי פרוש מה ששבה הוא מקחינת הטוב מקד ומפיוצא כך בפחיתו ובנצחונו שפמה לנשמות מעט בני ישראל שבויות בידו:

ואומרו וראית בשבועה אשת ופת תאר אמר אשת סמוך פרוש נשמת אדם, כי אין הס"מ שולט בנפש עד שפרד משה והגם באדם מקונו הוא לוקמה בשבי, והנפש חקרא אשה, וקרא לזו ופת תאר כי הנפש יפה עד מאוד אלא שמתגולת במצויה הרעים וקשיוצח הנצר אז ישיגה האדם בנפשו מה יפה ומה נעימה היא:

ואמר וחשקת בה פרוש אז החשק שהיה לו בדברי הנצר ובפחיתו לביישם בה לתפן לה הפשעלות ועולם הקים שכלו טוב, ואומרו והבאתה אל תוך ביתך לפי שכל ש"ט הרע מתרסקת הנפש מהגוף ושוכן חלק רע במקומה, קדוה אומרו (איוב י"ח) ויתר נפשו באפו, והגוף יקרא בית על דרך אויבך (מפני י"ח), מי מעיד באדם קדוה ביתו שהיא הגוף, וכשנמצא יצרו כבי נפשו לתוך ביתו וקרא בעל נפש, וקרויה שהנפש שקנה במקום שמה צריך לנקותה מפתוליו הרע הנדבק בה

ואמר והסירה את שמת שביה מעליה פרוש שקנתה משבועה במקום שמה, וזה יתנה על ידי מרוק החטאים ונכרי התשובה והכנות הדעת מול אלהי ישראל ב"ה, ויבחר מקום מושב לה בית המיוחד לישראל שהוא בית המדרש, והוא אומרו ושבית בביתך, ויתקדש בכבי על אשר מעלה באביה ואמה, ועל פדויה מהם, אביה זה הקב"ה, אמה היא גנבת ישראל (ברכות ל"ח), ורח ימים זה שעור המספיק לשב, או ירמו לחדש המקדש לתשובה שהוא חדש אלהי:

ואחר כן תבוא אליה פרוש אמה חפנס להנות מאורה בסוד אומרו (משל"ט"ח) נפש צמל צמלה לו, והקפידו לצמד בדרך הבאות, ומקרא אמה בעליה שפנית אותה בכח מעשיר והוא אומרו ובעלתה, גם ליום התקפה תהיה מתחזקת לך לחזור לגופך ותצמד בה, והוא אומרו והיתה לך לאשה, חמור הכתוב בזה על הפש שאם האיש לא נטה לבו לקחת להטיב לנפשו ולהתעצם להאיר לה בעולם העליון, על כל פנים יתור שלא נרע לה בדרך שאמר שלמה (קהל"ח י"ב) ותרדח משוב אל האלהים אשר נתנה, ודרשו במש"ש שבת (קמ"ב) תנה לו כמו שנתנה לך, והוא אומרו אם לא תפנת בה ושלחתה לנפש פרוש שלא תמקדנה כדי שבאי אלא בת תורין ואין עליה ר"י מושל: